

עצות לשימוש באספירין

קיימות עדויות לשימוש בקליפת עץ הערבה כחומר מרפא עוד בתרבות השומרית, בשנת 3000 לפנה"ס. בצורתה הבסיסית כסליצילט (salicylate) (סאליקס היא המילה הלטינית ל"עץ הערבה"), הקליפה גורמת לגירוי בקיבה. השימוש בתרופה טבעית זו הפך לפרקטי יותר בשנות ה-90 של המאה ה-19, כאשר תרכובת הסליצילט הומרה לחומצת אצטיל סליצילט (ASA), אשר הפחיתה מגירוי הקיבה הנגרם מן התרכובת המקורית. תרכובת זו כונתה בשם "אספירין" ע"י חברת התרופות בייאר והיא משמשת כתרופה ברחבי העולם במשך למעלה מ-100 שנים.

כיצד הוא עובד

האספירין פועל ע"י חסימת פעילותיהם של פרוסטגלנדינים (prostaglandins) ותרומבוקסאנים (thromboxanes), הורמונים פעילים מקומית, הקיימים בטסיות הדם הזעירות והדביקות, אשר תפקידם הראשוני הוא להיקשר זה לזה על מנת ליצור קרישי דם וגלדים. האספירין מפחית את היעילות בה תאים אלו נקשרים זה לזה ובכך מצמצם את יצירת קרישי הדם.

פרוסטגלנדינים הינם הורמונים המיוצרים באופן מקומי, אשר להם תפקידים רבים בגוף, לרבות: העברת אותות כאב, ייצור דלקות, וכן העברת מסרים למד-החום של גזע המוח על מנת לווסת על חום הגוף. הואיל והאספירין חוסם את הפעילויות הנ"ל, הוא יכול לשמש כמשכך כאבים, כתרופה אנטי-דלקתית ולהורדת חום הגוף.

שימוש קליני

נוגד-קרישה: השימוש הנפוץ ביותר באספירין תחת מעקב רפואי הוא כתרופה המיועדת לצמצם את הסיכונים הכרוכים בהיווצרות קרישי דם. חולים המשתמשים באספירין למטרה זו סבלו משבץ מוחי, התקפי לב, בעיות במחזור הדם או פרפור פרזדורים. האספירין מצמצם את הסיכון הנובע מהיווצרות קרישי דם בלב או בעורקים ומונע את התפרצותם של סיבוכים נוספים. השימוש באספירין למטרה זו מתבצע במינונים נמוכים ולאורך תקופת זמן ממושכת.

טיפול בפרפור פרוזדורים: האספירין מצמצם את הסיכון לשבץ מוחי בכ-20 אחוזים עבור חולים הסובלים מפרפור פרוזדורים. התרופה מאוד נוחה לשימוש והסיכון הנלווה לשימוש בה נמוך. לפיכך, למרות שאספירין אינו יעיל כנוגד-קרישה דוגמת וורפארין (warfarin) (אשר מצמצם את הסיכון לשבץ מוחי בלפחות 40 אחוזים), עבור חולים ברמת סיכון נמוכה, היתרונות הגלומים בוורפארין אינם מקזזים את הסיכונים הנלווים לשימוש בתרופה זו, ולכן התרופה המועדפת למניעת שבץ מוחי בחולים בסיכון נמוך, היא אספירין.

תופעות לוואי ובעיות נלוות

דימום: כפי שצוין לעיל, האספירין משפיע על האופן בו טסיות הדם הדביקות פועלות. השפעה זו היא המעניקה לאספירין את היכולת למנוע שבץ מוחי והתקפי לב. אולם, פעילות זו עלולה גם לגרום לדימומים אף במקרי התאונה הזניחים ביותר, ולגרום לדימום מתמשך כתוצאה מחתכים או שפשופים בגוף.

הפרעות בעיכול: אספירין עלול לגרום לבעיות במערכת העיכול ובמקרים מסוימים אף לכיבי קיבה ודימום ברפידת הקיבה. כאשר נעשה שימוש באספירין על מנת לצמצם את הסיכון לשבץ מוחי או להתקפי לב, ומופיעים בעיות כגון כאבי בטן, יש לפנות לרופא המשפחה על מנת לשקול את המשך הטיפול או את השימוש בתרופות אשר מיועדות להגן על רפידת הקיבה.

טנטון: תופעת הצפופים באוזניים (טנטון) אינה מהווה בעיה מיוחדת על פי רוב כאשר נעשה שימוש באספירין במינונים נמוכים וכדי למנוע שבץ מוחי והתקפי לב. אם תסמין זה מתפתח במהלך נטילת השימוש באספירין, מומלץ להתייעץ עם רופא המשפחה.